

له ئه شپه دهستخوسه كاني

● ابراهيم احمد شوان ●

هه موو ميله تيك له م جيهانه دا ئه ده بئىكى تاييه تى خوى
هه يه و خاوه نى فولكلور و كولتورى خويه تى و موركيكى وى
پيوه يه كه ده توانرى له ئه ده بى ميلله تانى دى جودا بكريته وه .
به لام ليڤه دا هه موو ميلله تيك وه كو يه ك سوودى له
كه نجينه ي شاراوه ي فولكلور و به ره مه ي ئه ديب و نووسه ره كاني
وه رنه گرتوه يا خود بوى نه لواوه كويان بكاته وه وه له فه وتان
رزگاريان بكات . يه كى له وانه ميلله تى كورده كه به هه زاره ها
زاناو بليمه تى پى كه ياندووه و ده ستىكى بالايان هه بووه له
هه موو بواره كاني ئه ده بى ئه و چه رخي كه تيبدا ژيان . خو
نه مه ش ئه وه ناگه يه نى كه به هيج جورى سوودمان له كولتورى

كۆنمان وهرنه گرتوه ، به لكو به هوى دلسوزانه وه به شىكى باشى
قورتاركراون و ته پ وتوزى ده لاقه كاني له سه ر لادراوه و
كه ياندراوه ته به ر ده ستى خوينده واران .

هوى له ناوچوونى زۆربه ي سامانى ئه ده بى پيشوومان
ده كه پيته وه سه ر ئه و باره نا هه موارانه ي كه به سه ر
وولاته كه ماندا هاتوه و هه ر چه پوكى راوه شينرابى يه كسه ر
به بناگوينى كه وتوه و سامانى ئه ده بى ئه وساي له ناوچووه . هوى
دوو هه ميشى كورد زۆربه يان نه خوينده وار بوونه و هينده گرنگيان
به ده ستخوس و شيعرى شاعيران نه داوه و مشوورى
كو كردنه وه ي به ره مه كانيان نه خواردووه .

ئه وه ي گوماني تيدا نى يه ئه وه يه كه حوجره ي فه قى و
مه لايه كان تاكه مه لبه ندى روشنبيرى ئه وساي ميلله تى كورد
بووه ، سه ره راي ئه وه ي كه خويندنى سه ره كى له و حوجرانه دا
ئىسلامى بووه . كه چى رى له فه قى و مه لايه كان نه گرتوه كه
بينه هاوده مى شيعرو شاعيرى وايان لى هه لكه ويته كه
شيعره كانيان بينته ويڤردى سه رزارى خه لكى و به زۆربه ي
كو رده ستاندا بلا و بيبته ه ، له و حوجرانه دا به هره ي به رز
هه لكه وتووه و تخووبى خويندنى ووشكى ئه وساي به زاندووه .
هه ي وايان هه بووه كه له شاعير بووه هه نديكى شيان به تاك و ته را
شيعرى ووتووه و جاروبار ئه سبى خوى تاوداوه .

باهينده له سه رى نه روم و دريژه ي پى نه ده م ، له م
پوژانه دا چاوم به يه كى له كتبه ده ستخوسه كاني كتبخانه ي
باوكم كه وت كه ناوى (شرح سعد الله الكبير) وه له سالى
1277 ي كوچى نووسراوه ته وه به ده ستخه تى [احمد عبدالعزيز
محمد به رده ره شى] كه خه لكى شارى بانه يه و نازناوى شيعرى
(محزون) ه ، له پيشه كى ئه م كتبه دا شيعرى كوردى
نووسيوه كه بريتييه له (20) ديرو به خه تىكى فارسى نووسراوه ،
منيش پاش خويندنه وه ي پيشاندانى شيعره كه به ماموستا
(محمد نورى) توانيم كه بيخوينمه وه ، هه رچه نده كه له يه ك
دوو جىگاي له نكي ده نوينى به لام چون بووه ناوام نووسيوه ته وه
هه ر وه كو له روو نووسه كه يدا به ديار ده كه ويته ، ئه مه ش ده قى
شيعره كه يه به رينووسى ئىستا : -

عه زيزه كه م ، ديدة كه م قوربانى تو بى
عيلاجيك ، ده ستى من دامانى تو بى

عیلاجی ناکړی هر تا به مردن
 که سې وهک من زده دی موژگانی توبی
 مه یه شینه دلی زارو غه مینم
 نه گهر بیت ده فعه یه میهمانی تو بی
 به موده دی عومری خوئی ناگا به ساحل
 که سې که شتی له سهر توفانی توبی
 له داغی تو بیابانم به به رگرت
 بیابان بومن و بوکان هی تو بی
 که خواردی مه ی له پاش خوئی دایه ده ستم
 و وتم نوش بی و وتی سندان توبی
 دوو چاوت میسل فنجانی شه رابه
 سه روجانم فیدای فنجانی توبی
 سهرم بو تیک دده دی جانا به جانت
 له مه پداند ا به گوئی چوگانی توبی
 به که لک چیم ده شنی جانم نه گهر نییت
 فیدای له علی له بی خه ندانی توبی
 ته سه ور و امه که نه ی دل بکا مه یل
 نه گهر سه د سال سه دای گریانی توبی
 وه جاخی غه یبه^۹ به سیه گریانی
 ده به س چاوه چمان چاوانی توبی

نه م یازده دیره ی پابردو سهر واکه ی به ووشه ی
 (توبی) کوتایی هاتبو ، به لام نه م (۹) دیره ی خواره وه
 سهر واکه ی به پیتی (ر) کوتایی دی که ده لیت : -

وهختی لیم دل ره نجه بووی بی شوبه خاکم بوو به سهر
 بوچی لیم عاجز ده بی شیرین به شهر
 چاوه که م توخوا ته چه ممول که ئیشکالم هیه
 ره بی عاله میان ده خولقینی له نیو به ردا گوهر
 بوچی لیره قاعیده مه عکوسه بی ده فعی بکه
 قالبی تو که وه هره قه لبت له نیویا وهک چه جهر
 قه لبت سه نگین خوت مه که قانونی نه سلی تیک مه ده
 نه ی شه هی بی مروه توبی شهرت و ئینساف و هونه
 که ی بوه ئی حراقی په روانه به مه ززه بو چرا
 لوتفی شایان بو که دایان غایه تی کوره هقه ده ر

جانه که م لوتفی بکه دهرمانی نیشان بینه پیش
 بو قه تیلان بو زه لیلان بو سه قیم و قور به سهر
 دلره قی دهر که له دلدا دلنه وایی بینه دل
 مردم و نازاری به سه به س گونا هت بینه سهر
 تو ئیراده ت قه تله بوچی به نه زیه ت ده مکوژی
 هه ربه یه ک ده فعه خلاسم که له دونیا بکه ده ر
 لی که ری بابت کوژی نه توو بوچی غه م ده خوئی
 دادی مه زلو ومان ده پرسی پوژی مه حشر دادگر
 هه روه ها له کوتایی کتبه که شدا شیعیکی دی (۹) نو دیری
 نووسیوه دهر باره ی غه زله و له کوتایی شیعه که شدا
 نووسیویتی (کتبه محزون فی حاله) نه مه ش ده قی
 شیعه که یه تی

دیوانه و سهر گهر دان و مه جرو وحم و بیمار
 ده نگد گهر مه له نیو بانه ، بی شه رمم و بی عارم
 هه ردیت و ده لی هه سته ناروم و ده لیم به سته
 بو قه وس و موژه شه سته ، بو تیره دهر وون نارم
 مه غمو و مم و مه خز و ونم مه زلو و مم و مه قتل و لم
 مه علو و لم و مه غلو و لم بو قه یدی سیا مارم
 مه علو و مه که مه خشو و شم ، مه عرو و فه که مه غمو و شم
 مه شه و وره که وهک پو و شم بی قه در له نیو نارم
 مه ده و شم و بی هو شم ، پر دهر دو غه مه کو شم
 جان و دله ده فرو شم ، بو لیوی له عل وارم
 شاهید که وهکو تو بی ، پر نه قش و عه تر بو بی
 نه ی میسکه نه توم بو بی ، من ساحینی بو ی یارم
 فهر یادی دلان و روو ، مردم له فیراقی توو
 دوو دیده وهک دوو جوبه ل ، میسل دوو پوو بارم
 سووتاوم و برزاوم ، بو دهر دو غه مان ماوم
 نه م مانه چیه چاوم ، بو چاوه گرفتارم
 بی دهر دم و پر دهر دم ، دهر دین به هه م و دهر دم
 یه کباره نه و مردم ، مه جزو و نم و غه مبارم

ههر له هه مان لاپه رده ا چه ند دیریکی دی
 نووسیوه ، به لام له به ر نه وه ی جوان
 نه ده خوینرایه و مه کیش و سهر وایان تیکه ل و
 پیکه ل بوو بو یه وازم لیلیان هینا و نه م نووسیوه وه ...